

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 43, 2016

Nummer 43, 2016

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2842](#) 13-12-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2849](#) 13-12-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2848](#) 13-12-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2527](#) 08-11-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2520](#) 08-11-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2528](#) 08-11-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2521](#) 08-11-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2530](#) 08-11-2016

RECHTSPRAAK

Sprake van ‘ruchtbaarheid geven aan’ in de zin van artikel 262 lid 1 Sr?

Het middel klaagt dat het oordeel van het hof dat de in de bewezenverklaring vermelde uitlatingen zijn gedaan met het kennelijke doel om daaraan ruchtbaarheid te geven, blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting, althans ontoereikend is gemotiveerd.

Bij de beoordeling van het middel moet het volgende worden vooropgesteld. Onder ‘ruchtbaarheid geven’ als bedoeld in artikel 261 Sr dient te worden verstaan ‘het ter kennis van het publiek brengen’. Met zodanig ‘publiek’ is een bredere kring van betrekkelijk willekeurige derden bedoeld. Van ‘het kennelijke doel om ruchtbaarheid te geven’ kan ook sprake zijn indien de mededeling aan niet meer dan één persoon is gedaan.

Bij de beoordeling van de vraag of een mededeling wordt gedaan met het kennelijke doel om deze ter kennis van het publiek te brengen kan van belang zijn of verwacht mag worden dat de ontvanger van de (smadelijke) mededeling daar vertrouwelijk mee omgaat. Dat laatste was niet het geval bij een uitlating die op een (afgeschermd) sociaalnetwerksite was geplaatst die voor meerdere personen zichtbaar was, terwijl zij naar eigen inzicht en zonder enige restrictie over die uitlating konden beschikken, en evenmin in het geval waarin de verdachte contact had met een dagbladjournalist die aandacht had voor de kwestie waarop de uitlating betrekking had en waarover reeds gepubliceerd was. In beide zaken getuigde het oordeel van het hof dat was gehandeld met het kennelijke doel om aan de mededeling ruchtbaarheid te geven niet van een onjuiste rechtsopvatting.

Indien de ontvanger een ambt bekleedt dat met discretie pleegt te worden uitgeoefend, kan zich licht het geval voordoen dat het oordeel dat is gehandeld met het kennelijke doel om aan de mededeling ruchtbaarheid te geven nadere motivering behoeft. Als voorbeelden kunnen worden genoemd faxen over gedragingen van de curator in een faillissement die waren toegezonden aan diens kantoor en in afschrift aan de rechter-commissaris in het faillissement, en een brief aan de burgemeester over gedragingen van een vorige bewoner.

Onder omstandigheden kan ook een nadere motivering zijn vereist indien de relatie met de ontvanger zodanig is dat de verdachte in redelijkheid mag verwachten dat deze de mededeling

niet zal verspreiden in een bredere kring van betrekkelijk willekeurige derden. Dat deed zich bijvoorbeeld voor bij een brief van de ex-vriendin van de aangever over diens gedragingen jegens zijn kind, gericht aan de moeder van het kind die door deze ter kennis was gebracht van de aangever en de huisarts, en bij een op aanraden van een leidinggevende van een kinderdagverblijf verstuurd e-mail naar het algemene e-mailadres van dat kinderdagverblijf teneinde medewerkers van dat verblijf met het oog op een ongestoorde Sinterklaasviering op de hoogte te stellen van hetgeen zich met de ex-partner had afgespeeld.

Het oordeel van het hof dat door mededeling van de in de bewezenverklaring vermelde aantijgingen aan de daarin genoemde personen is gehandeld met het kennelijke doel om aan die aantijgingen ruchtbaarheid te geven, geeft – gelet op hetgeen onder 2.4 is vooropgesteld – niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd. Daarbij neemt de Hoge Raad in aanmerking dat het hof heeft vastgesteld dat de uitlatingen zijn gedaan tegenover meerdere personen en dat uit de aan getuige [betrokkene 3] gestelde vraag kan worden afgeleid dat is beoogd dat de aantijgingen bekend zouden worden respectievelijk onder een breder publiek besproken zouden worden.

Het middel faalt.

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Gelet op de aan de verdachte opgelegde voorwaardelijke gevangenisstraf van twee maanden en taakstraf van zestig uren, subsidiair dertig dagen hechtenis alsmede de mate waarin de redelijke termijn is overschreden, is er geen aanleiding om aan het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden enig rechtsgevolg te verbinden en zal de Hoge Raad met dat oordeel volstaan.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2848

Zaaknummer: 15/00794

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en M.J. Borgers

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: 262 Sr

RECHTSPRAAK

Sprake van ‘ruchtbaarheid geven aan’ in de zin van artikel 262 lid 1 Sr?

Het middel klaagt dat het oordeel van het hof ten aanzien van het onder 2 en 3 bewezenverklaarde – in het bijzonder dat de uitlatingen zijn gedaan met het kennelijk doel om daaraan ruchtbaarheid te geven – blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting, althans ontoereikend is gemotiveerd.

Bij de beoordeling van het middel moet het volgende worden vooropgesteld. Onder ‘ruchtbaarheid geven’ als bedoeld in artikel 261 Sr dient te worden verstaan ‘het ter kennis van het publiek brengen’. Met zodanig ‘publiek’ is een bredere kring van betrekkelijk willekeurige derden bedoeld. Van ‘het kennelijke doel om ruchtbaarheid te geven’ kan ook sprake zijn indien de mededeling aan niet meer dan één persoon is gedaan.

Bij de beoordeling van de vraag of een mededeling wordt gedaan met het kennelijke doel om deze ter kennis van het publiek te brengen kan van belang zijn of verwacht mag worden dat de ontvanger van de (smadelijke) mededeling daar vertrouwelijk mee omgaat. Dat laatste was niet het geval bij een uitlating die op een (afgeschermd) sociaalnetwerksite was geplaatst die voor meerdere personen zichtbaar was, terwijl zij naar eigen inzicht en zonder enige restrictie over die uitlating konden beschikken, en evenmin in het geval waarin de verdachte contact had met een dagbladjournalist die aandacht had voor de kwestie waarop de uitlating betrekking had en waarover reeds gepubliceerd was. In beide zaken getuigde het oordeel van het hof dat was gehandeld met het kennelijke doel om aan de mededeling ruchtbaarheid te geven niet van een onjuiste rechtsopvatting.

Indien de ontvanger een ambt bekleedt dat met discretie pleegt te worden uitgeoefend, kan zich licht het geval voordoen dat het oordeel dat is gehandeld met het kennelijke doel om aan de mededeling ruchtbaarheid te geven, nadere motivering behoeft. Als voorbeelden kunnen worden genoemd faxen over gedragingen van de curator in een faillissement die waren toegezonden aan diens kantoor en in afschrift aan de rechter-commissaris in het faillissement, en een brief aan de burgemeester over gedragingen van een vorige bewoner.

Onder omstandigheden kan ook een nadere motivering zijn vereist indien de relatie met de

ontvanger zodanig is dat de verdachte in redelijkheid mag verwachten dat deze de mededeling niet zal verspreiden in een bredere kring van betrekkelijk willekeurige derden. Dat deed zich bijvoorbeeld voor bij een brief van de ex-vriendin van de aangever over diens gedragingen jegens zijn kind, gericht aan de moeder van het kind die door deze ter kennis was gebracht van de aangever en de huisarts, en bij een op aanraden van een leidinggevende van een kinderdagverblijf verzuurde e-mail naar het algemene e-mailadres van dat kinderdagverblijf teneinde medewerkers van dat verblijf met het oog op een ongestoorde Sinterklaasviering op de hoogte te stellen van hetgeen zich met de ex-partner had afgespeeld.

Het oordeel van het hof dat door mededeling van de in de bewezenverklaring vermelde aantijgingen aan de daarin genoemde personen is gehandeld met het kennelijke doel om aan die aantijgingen ruchtbaarheid te geven, geeft – gelet op hetgeen onder 2.4 is vooropgesteld – niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd. Daarbij neemt de Hoge Raad in aanmerking dat het hof heeft vastgesteld dat de uitlatingen zijn gedaan tegenover meerdere personen en dat uit de aan deze personen gestelde vragen kan worden afgeleid dat is beoogd dat de aantijgingen bekend zouden worden respectievelijk onder een breder publiek besproken zouden worden.

Het middel faalt.

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde taakstraf van 180 uren, subsidiair 90 dagen hechtenis.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft het aantal uren te verrichten taakstraf en de duur van de vervangende hechtenis, vermindert het aantal uren taakstraf en de duur van de vervangende hechtenis in die zin dat deze 162 uren, subsidiair 81 dagen hechtenis, bedragen en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2849

Zaaknummer: 15/00812

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en M.J. Borgers

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: 262 Sr

RECHTSPRAAK

Hoge Raad wijst overzichtsarrest witwassen in verband met de inwerkingtreding van de Wet aanpassing witwasregeling met ingang van 1 januari 2017.

Op 1 januari 2017 treedt in werking de Wet aanpassing witwaswetgeving. Met deze wet worden – kort gezegd – de delicten ‘eenvoudig witwassen’ (artikel 420bis.1 Sr) en ‘eenvoudig schuldwitwassen’ (artikel 420quater.1 Sr) ingevoerd ter aanvulling van de reeds bestaande witwaswetgeving. Deze delicten hebben betrekking op het verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit enig eigen misdrijf. Bij de totstandkoming van deze nieuwe wetgeving heeft de rechtspraak van de Hoge Raad met betrekking tot deze gedragingen in de bestaande witwaswetgeving en in het bijzonder de zogeheten kwalificatie-uitsluitingsgrond die hierbij in verband met het ‘eigen’ misdrijf is aanvaard, een belangrijke rol gespeeld. Omdat die rechtspraak – mede doordat deze zich gaandeweg heeft ontwikkeld – als complex kan worden ervaren, terwijl deze rechtspraak ook na 1 januari 2017 van belang blijft, is het nuttig de hoofdlijnen van die rechtspraak voor zover van belang samen te vatten. In het licht daarvan wordt de nieuwe wetgeving kort besproken teneinde een overzicht te bieden van de per 1 januari 2017 geldende witwaswetgeving.

Met ingang van 1 januari 2017 luidt het van belang zijnde wettelijke kader als volgt.

- Artikel 420bis Sr:

‘1. Als schuldig aan witwassen wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie:

a. hij die van een voorwerp de werkelijke aard, de herkomst, de vindplaats, de vervreemding of de verplaatsing verbergt of verhult, dan wel verbergt of verhult wie de rechthebbende op een voorwerp is of het voorhanden heeft, terwijl hij weet dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – afkomstig is uit enig misdrijf;

b. hij die een voorwerp verwerft, voorhanden heeft, overdraagt of omzet of van een voorwerp gebruik maakt, terwijl hij weet dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – afkomstig is

uit enig misdrijf.

2. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.’

- Artikel 420bis.1 Sr:

‘Witwassen dat enkel bestaat uit het verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit enig eigen misdrijf wordt als eenvoudig witwassen gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie.’

- Artikel 420ter Sr:

‘1. Hij die van het plegen van witwassen een gewoonte maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie.

2. Met dezelfde straf wordt gestraft hij die zich schuldig maakt aan witwassen in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf.’

- Artikel 420quater Sr:

‘1. Als schuldig aan schuldwitwassen wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vijfde categorie:

a. hij die van een voorwerp de werkelijke aard, de herkomst, de vindplaats, de vervreemding of de verplaatsing verbergt of verhult, dan wel verbergt of verhult wie de rechthebbende op een voorwerp is of het voorhanden heeft, terwijl hij redelijkerwijs moet vermoeden dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – afkomstig is uit enig misdrijf;

b. hij die een voorwerp verwerft, voorhanden heeft, overdraagt of omzet of van een voorwerp gebruik maakt, terwijl hij redelijkerwijs moet vermoeden dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – afkomstig is uit enig misdrijf.

2. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.’

- Artikel 420quater.1 Sr:

‘Schuldwitwassen dat enkel bestaat uit het verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit enig eigen misdrijf wordt als eenvoudig schuldwitwassen gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de vierde categorie.’

Aan de totstandkomingsgeschiedenis van genoemde wet tot aanpassing van de witwaswetgeving kan onder meer het volgende worden ontleend:

- de memorie van toelichting:

‘Naar de mening van het kabinet is het verwerven of voorhanden hebben van uit misdrijf afkomstige voorwerpen een wederrechtelijke situatie, die onder alle omstandigheden een halt moet worden toegeroepen. Het in stand houden van die situatie vormt op zichzelf beschouwd een laakbare gedraging die aanleiding moet geven voor een strafrechtelijke reactie. Daarbij is het helder dat van misdrijf afkomstige voorwerpen in alle gevallen moeten kunnen worden afgenomen. Indien criminele winsten ongemoeid worden gelaten, profiteert daarvan niet alleen de dader, maar worden bovendien personen in de kring rond de dader bevestigd in de idee dat misdaad loont en kunnen deze in de verleiding komen om op hun beurt strafbare feiten te plegen.

Dit wetsvoorstel voorziet daarom – op basis van het in de rechtspraak gemarkeerde onderscheid tussen enerzijds de situatie van een gedraging die niet is gericht op verbergen en verhullen en anderzijds de witwasmisdrijven van de artikelen 420bis, eerste lid, en 420quater Sr – in afzonderlijke strafbaarstellingen van eenvoudig (schuld)witwassen. Strafbaar wordt gesteld het enkel verwerven of voorhanden hebben van voorwerpen die afkomstig zijn van door de dader zelf gepleegde misdrijven. De nieuwe strafbaarstellingen kennen een lager strafmaximum, omdat anders dan in het geval van de artikelen 420bis, eerste lid, en 420quater Sr door de verdachte nog geen handelingen zijn verricht die daadwerkelijk gericht zijn op het verbergen en verhullen van de criminele herkomst.

(...)

Beoogd wordt een (aanvullende) strafbaarstelling van het «verwerven» of «voorhanden hebben» van voorwerpen uit zelf gepleegde misdrijven zonder dat (nog) sprake is van omstandigheden die wijzen op een gerichtheid op het verhullen of verbergen.

(...)

De voorgestelde strafbaarstellingen zijn gebaseerd op het wederrechtelijke karakter van de situatie van het voorhanden hebben of verwerven van uit misdrijf afkomstige voorwerpen. De dader is verantwoordelijk voor het in stand houden van die situatie. Hoewel deze gedragingen dicht tegen het grondmisdrijf aanliggen, maken zij wel degelijk ook deel uit van het complex van handelingen dat tezamen kan leiden tot het (definitief) witwassen van misdaadwinsten. Zij vormen het noodzakelijke beginstadium van het witwasproces, dat zich naar alle waarschijnlijkheid op enig moment verder zal voltrekken: het ligt immers voor de hand dat de dader zal proberen de herkomst van zijn criminele winsten te verhullen, omdat hij anders niet van zijn vergaarde rijkdom kan genieten.

Het kabinet meent, tegen deze achtergrond, dat deze handelingen te karakteriseren zijn als een enkelvoudige vorm van (schuld)witwassen en dat zij als eenvoudig (schuld)witwassen strafbaar behoren te worden gesteld. Wel is het aangewezen om – in lijn met het in de rechtspraak gemarkeerde onderscheid – ten aanzien van dit eenvoudige (schuld)witwassen – waarbij het gaat om het enkele verwerven of voorhanden hebben van voorwerpen afkomstig van zelf gepleegde misdrijven – te voorzien in een lagere maximumstraf. Het strafrechtelijk verwijt dat de dader kan worden gemaakt is immers van geringere aard; anders dan bij de handelingen van de artikelen 420bis, eerste lid, en 420quater Sr is nog geen sprake van handelingen die daadwerkelijk zijn gericht op het verhullen van de criminele herkomst. Ook de dreiging die van een voltooid witwasproces uitgaat, waarin succesvolle integratie van misdaadgeld plaatsvindt in de legale economie, is bij het ontbreken van handelingen die daadwerkelijk zien op het verhullen en verbergen, nog niet ten volle aanwezig.

(...)

De voorgestelde strafbaarstellingen bewerkstelligen voorts dat in het vervolg weer zoveel mogelijk een grondslag bestaat voor verbeurdverklaring van de voorwerpen die afkomstig zijn van het plegen van misdrijven.’

- de nota naar aanleiding van het verslag:

‘Het verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit enig eigen misdrijf, valt ook thans onder de delictomschrijving van witwassen.

De Hoge Raad heeft in zijn jurisprudentie evenwel bepaald dat deze gedraging niet als witwassen kan worden gekwalificeerd wanneer de verdachte in een dergelijk geval geen handelingen heeft verricht die zijn gericht op het verbergen of verhullen van de criminele herkomst van de voorwerpen. Met de aanvaarding en inwerkingtreding van dit wetsvoorstel zal de verdachte in gevallen waarin hij enkel een voorwerp dat onmiddellijk uit enig eigen misdrijf is verkregen, verwerft of voorhanden heeft – ook wanneer geen sprake is van verbergende of verhullende handelingen – strafbaar zijn op grond van de voorgestelde strafbaarstellingen. De voorgestelde strafbaarstellingen hebben een eigen kwalificatie: «eenvoudig (schuld)witwassen».’

De in de aangehaalde wetsgeschiedenis bedoelde rechtspraak heeft in beginsel uitsluitend betrekking op de delictgedragingen ‘verwerven’ en ‘voorhanden hebben’, zoals opgenomen in artikel 420bis lid 1 onder b Sr en artikel 420quater lid 1 onder b Sr (hierna aan te duiden met: gewoon (schuld)witwassen). Deze rechtspraak heeft dan ook geen betrekking op het verbergen en verhullen als bedoeld in artikel 420bis lid 1 onder a Sr.

Ten aanzien van het verwerven of voorhanden hebben van voorwerpen die ‘onmiddellijk’ uit ‘eigen’ misdrijf afkomstig zijn, geldt dat die gedragingen niet zonder meer als gewoon (schuld)witwassen kunnen worden gekwalificeerd. Wanneer het gaat om gewoon (schuld)witwassen bestaande in het verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit een door de verdachte zelf begaan misdrijf, moet uit de motivering van de uitspraak kunnen worden afgeleid dat de gedragingen van de verdachte ook (kennelijk) gericht zijn geweest op het daadwerkelijk verbergen of verhullen van de criminele herkomst van het voorwerp.

Deze rechtspraak over de kwalificeerbaarheid van gewoon (schuld)witwassen houdt in dat indien vaststaat dat het enkele verwerven of voorhanden hebben door de verdachte van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit een door hemzelf begaan misdrijf, niet kan hebben bijgedragen aan het verbergen of verhullen van de criminele herkomst van dat voorwerp, die gedraging niet als (schuld)witwassen kan worden gekwalificeerd. Daarmee wordt mede beoogd te voorkomen dat een verdachte die een bepaald misdrijf heeft begaan en die de door dat misdrijf verkregen voorwerpen verwerft of onder zich heeft en dus voorhanden heeft, zich automatisch ook schuldig maakt aan het gewoon (schuld)witwassen van die voorwerpen, een misdrijf waarop een gevangenisstraf van zes jaren respectievelijk twee jaren is gesteld. Bovendien wordt aldus bevorderd dat in zo een geval het door de verdachte begane (grond)misdrijf, dat in de regel nader is omschreven in een van specifieke bestanddelen voorziene strafbepaling, in de vervolging centraal staat.

Bij de beoordeling van de begrijpelijkheid van de beslissing omtrent de ‘onmiddellijke’ afkomst uit ‘eigen’ misdrijf zijn als factoren vooral van belang of:

(i) naast het ten laste gelegde witwassen sprake is van een ten laste van de verdachte uitgesproken bewezenverklaring ter zake van het begaan van een ander misdrijf met betrekking tot hetzelfde voorwerp, door middel van welk misdrijf de verdachte dat voorwerp kennelijk heeft verworven of voorhanden heeft (bijvoorbeeld de buit van een door de verdachte zelf begaan vermogensmisdrijf), dan wel

(ii) rechtstreeks uit de bewijsvoering voortvloeit dat sprake is van – kort gezegd – het verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit een door de verdachte zelf begaan misdrijf, dan wel

(iii) de juistheid in het midden is gelaten van hetgeen door of namens de verdachte met voldoende concretisering is aangevoerd met betrekking tot dit verwerven of voorhanden hebben door eigen misdrijf.

Gelet op de onder 2.3 weergegeven totstandkomingsgeschiedenis vullen artikel 420bis.1 Sr en

artikel 420quater.1 Sr de bestaande witwasbepalingen in die zin aan dat het verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit een door de verdachte zelf begaan misdrijf, ook kan worden bestraft als vorm van witwassen, zonder de vaststelling van gedragingen van de verdachte die (kennelijk) gericht zijn geweest op het daadwerkelijk verbergen of verhullen van de criminele herkomst van het voorwerp. Alsdan moet het bewezenverklaarde verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit een door de verdachte zelf begaan misdrijf, worden gekwalificeerd als eenvoudig (schuld)witwassen, als bedoeld in de artikel 420bis.1 Sr of artikel 420quater.1 Sr. Is er, bij dezelfde bewezenverklaring, naar het oordeel van de rechter wel sprake van een gedraging die meer omvat dan het enkele verwerven of voorhanden hebben en die een op het daadwerkelijk verbergen of verhullen van de criminele herkomst van dat onmiddellijk door eigen misdrijf verkregen voorwerp gericht karakter heeft, dan kan het bewezenverklaarde worden gekwalificeerd als – gewoon – (schuld)witwassen als bedoeld in artikel 420bis Sr of artikel 420quater Sr.

In dit verband verdient nog vermelding dat in de memorie van toelichting is opgemerkt dat ‘met opnemng van het bestanddeel «onmiddellijk» wordt uitgesloten dat de nieuwe strafbaarstelling ook van toepassing is op de verdachte die een van misdrijf afkomstig voorwerp verwerft of voorhanden heeft (misdaadgeld) dat na uitvoering van een aantal witwashandelingen weer bij hem terug is gekomen. Het is niet de bedoeling dat hierop de voorgestelde nieuwe strafbepaling van toepassing is: indien tussentijds sprake is geweest van handelingen die zagen op het verbergen en verhullen, dan dient de strafbaarstelling van artikel 420bis, eerste lid, Sr van toepassing te zijn.’

De strafbaarstelling van eenvoudig witwassen richt zich dus specifiek op de situatie van het verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit een door de verdachte zelf begaan misdrijf. In zo’n situatie is denkbaar dat de tenlastelegging zowel het eenvoudig witwassen als het grondmisdrijf omvat. In verband hiermee wordt in de memorie van toelichting onder het kopje ‘geen automatische dubbele bestraffing’ het volgende opgemerkt: ‘Benadrukt dient te worden dat het bestaansrecht van de voorgestelde nieuwe strafbaarstellingen vooral ligt in het voorkomen van straffeloosheid op het moment dat veroordeling voor het grondmisdrijf niet mogelijk is of niet is aangewezen. Dit neemt niet weg dat de vervolging ter zake van de nieuwe misdrijven mogelijk blijft tezamen met vervolging ter zake van het grondmisdrijf. Het feit dat bij een dergelijke gezamenlijke tenlastelegging het strafrechtelijk verwijt ter zake van het witwasmisdrijf sterk in het verlengde ligt van het oorspronkelijke grondmisdrijf kan de rechter ertoe brengen in dat geval aan te nemen dat sprake is van een voortgezette handeling (artikel 56 Sr). (...) Mocht de rechter evenwel bij gezamenlijke tenlastelegging aannemen dat sprake is van meerdaadse samenloop, dan ligt het

in de rede – wederom tegen de achtergrond van de nauwe verbondenheid tussen beide feiten – dat bij het bepalen van de straf de bewezenverklaring van de witwashandeling niet van invloed zal zijn op de hoogte van de op te leggen vrijheidsstraf. In lijn met deze uitgangspunten zal ook het strafvorderingsbeleid van het openbaar ministerie worden vormgegeven en openbaar gemaakt.’

Van een ‘gezamenlijke tenlastelegging’ als hier bedoeld is sprake indien het gronddelict en het (eenvoudig) witwassen cumulatief worden tenlastegelegd. Een andere, niet-problematische mogelijkheid is dat, eveneens met het oog op het voorkomen van straffeloosheid, het openbaar ministerie ervoor kiest om het (eenvoudig) witwassen subsidiair ten laste te leggen, voor het geval ter zake van het gronddelict niet tot een bewezenverklaring kan worden gekomen. Alsdan doen zich, bij een veroordeling ter zake van het (eenvoudig) witwassen, vragen omtrent voortgezette handeling en samenloop niet voor.

De middelen kunnen niet tot cassatie leiden. Dit behoeft, gezien artikel 81 lid 1 RO, geen nadere motivering nu de middelen niet nopen tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2842

Zaaknummer: 16/01622

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend, E.F. Faase en M.J. Borgers

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 42obis Sr

RECHTSPRAAK

Slagende bewijsklacht medeplegen bedreiging en schuldheling.

Het middel komt op tegen de bewezenverklaring van het onder 1 ten laste gelegde en klaagt onder meer over de vaststelling van het hof dat de verdachte ‘de schutter is geweest’.

Het hof heeft zijn oordeel dat de verdachte tezamen en in vereniging met een ander de onder 1 ten laste gelegde bedreiging heeft gepleegd in het bijzonder gebaseerd op de overweging dat de verdachte ‘de schutter’ was. Op de gronden als vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 5.9 is dit oordeel niet begrijpelijk.

Voor zover het middel daarover klaagt, is het terecht voorgesteld.

Het middel klaagt over de motivering van de bewezenverklaring van het onder 2 subsidiair ten laste gelegde, voor zover inhoudende dat de verdachte ‘redelijkerwijs had moeten vermoeden dat het een door misdrijf verkregen goed betrof’.

In aanmerking genomen dat uit de bewijsvoering niet zonder meer kan worden afgeleid dat de verdachte ten tijde van het voorhanden krijgen van de auto in die mate is tekortgeschoten in zijn onderzoeksplicht dat hij met de voor schuldheling vereiste aanmerkelijke onvoorzichtigheid heeft gehandeld, is de bewezenverklaring niet naar de eis der wet met redenen omkleed.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak – voor zover aan zijn oordeel onderworpen – maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 1 en 2 subsidiair ten laste gelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-11-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2530

Zaaknummer: 15/01778

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: W.H. Jebbink

Wetsartikelen: 285 Sr en 417bis Sr

RECHTSPRAAK

De bewezenverklarde diefstal ‘gedurende de voor de nachtrust bestemde tijd’ kan niet uit de gebezigde bewijsmiddelen worden afgeleid.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-11-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2528

Zaaknummer: 15/01737

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: S.F.W. van 't Hullenaar

Wetsartikelen: 311 Sr en 46 Sr

RECHTSPRAAK

Het oordeel van het hof dat partiële intrekking van het hoger beroep door het OM niet mogelijk was, is juist.

Advocaat-generaal E.J. Hofstee heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

De rechtbank heeft het bewezenverklaarde gekwalificeerd als ‘mensenhandel, terwijl het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen’ en de verdachte te dier zake veroordeeld.

De stukken van het geding houden in dat de officier van justitie tegen dit vonnis hoger beroep heeft ingesteld. Voorts bevindt zich bij die stukken een akte intrekking hoger beroep, inhoudende dat de advocaat-generaal bij het hof het hoger beroep partieel heeft ingetrokken, ‘met dien verstande dat de advocaat-generaal het appel met betrekking tot feit 1 sub 4 intrekt en het appel voor het overige handhaaft’.

Het hof heeft de verdachte vrijgesproken van al hetgeen onder 1 is ten laste gelegd.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat geen sprake is van een impliciet cumulatieve tenlastelegging en dat partiële intrekking van het hoger beroep daarom niet mogelijk was.

In geval van gevoegde zaken als bedoeld in artikel 407 lid 2 Sv kunnen de partijen de omvang van hetgeen aan het oordeel van de appèlrechter is onderworpen zelf beperken, doch uitsluitend – binnen de door de wet getrokken grenzen – door middel van de in de door de griffier op te maken akte verwerkte verklaring onderscheidenlijk de verklaring als bedoeld in artikel 451a Sv waarmee het rechtsmiddel wordt ingesteld. Daarnaast bestaat tot de aanvang van de behandeling van het hoger beroep de mogelijkheid het hoger beroep geheel of gedeeltelijk in te trekken op de wijze die in de artikel 453 en 454 Sv is voorzien. Indien het hoger beroep niet op deze wijze is beperkt, is het gehele in eerste aanleg gewezen vonnis aan het oordeel van de rechter in hoger beroep onderworpen (vgl. HR 28 juni 2011,

ECLI:NL:HR:2011:BP2709, *NJ* 2013/531).

Het hof heeft blijkens zijn hiervoor onder 2.5 weergegeven overweging de tenlastelegging niet opgevat als een tenlastelegging waarin cumulatief – en derhalve gevoegd – meerdere strafbare feiten zijn opgenomen.

Die aan de feitenrechter voorbehouden uitleg van de op artikel 273f Sr toegesneden tenlastelegging is met haar bewoordingen niet onverenigbaar, zodat deze in cassatie moet worden geëerbiedigd. Gelet hierop is het oordeel van het hof dat partiële intrekking van het hoger beroep door het Openbaar Ministerie niet mogelijk was, juist.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-11-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2521

Zaaknummer: 15/00531

Rechters: A.J.A. van Dorst, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Wetsartikelen: 273f Sr

RECHTSPRAAK

Aanvraag tot herziening ten nadele in Vivaldi-zaak afgewezen.

De aanvraag tot herziening is aan dit arrest gehecht en maakt daarvan deel uit. De aanvraag berust op de stelling dat sprake is van een gegeven dat aan de rechter bij het onderzoek op de terechtzitting niet bekend was en waardoor het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, de zaak zou zijn geëindigd in een veroordeling van de gewezen verdachte voor een opzettelijk begaan misdrijf dat de dood van een ander ten gevolge heeft, en dat herziening in het belang is van een goede rechtsbedeling (artikel 482a lid 1 aanhef en onder a, Sv).

Hoewel de wet daarin niet voorziet, is de raadsman van de gewezen verdachte J.T.C.M. Crepin, advocaat te Rotterdam, in de gelegenheid gesteld een verweerschrift in te dienen tegen de aanvraag. Van die gelegenheid heeft hij gebruik gemaakt.

De rechtbank en het hof waren bekend met het NFI-rapport van 15 mei 2002, inhoudende dat van bloed op de nagels van het slachtoffer een DNA-mengprofiel is verkregen van celmateriaal van twee personen waarin naast de DNA-merkers van het slachtoffer ook DNA-merkers zijn aangetroffen die overeenkomen met het DNA-profiel van de gewezen verdachte en dat de kans dat bij menging van celmateriaal van het slachtoffer met celmateriaal van een willekeurige tweede persoon eenzelfde DNA-mengprofiel wordt verkregen, kleiner is dan één op honderdduizend. Gelet hierop en in aanmerking genomen al het overige – onder 4.3 samengevatte, voor de gewezen verdachte belastende – bewijsmateriaal waarover de rechtbank en het hof beschikten, is het ter staving van de aanvraag overgelegde rapport van dr. A.D. Kloosterman van 2 februari 2007, waarin die frequentie wordt berekend op kleiner dan één op één miljard, niet van zodanig gewicht dat door dat rapport het in artikel 482a lid 1 aanhef en onder a Sv bedoelde ernstige vermoeden ontstaat dat – ware dit onderzoeksresultaat destijds bekend geweest – de zaak niet zou zijn geëindigd in een vrijspraak maar in een veroordeling van de gewezen verdachte.

Hieruit volgt dat het in de aanvraag aangevoerde niet kan worden aangemerkt als een gegeven als bedoeld in artikel 482a lid 1 aanhef en onder a Sv. De aanvraag is dus ongegrond en moet ingevolge artikel 482b lid 5 in verbinding met artikel 470 Sv worden afgewezen. Gelet daarop

is de vraag of in het onderhavige geval herziening ten nadele in het belang van een goede rechtsbedeling zou zijn, niet aan de orde.

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-11-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2520

Zaaknummer: 15/02813

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, H.A.G. Splinter-van Kan, V. van den Brink en M.J. Borgers

Wetsartikelen: 482a Sv

RECHTSPRAAK

Levert het voorhanden hebben van uit eigen misdrijf afkomstige tegoeden en een auto Audi A6 witwassen op?

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat het onder 3 bewezenverklaarde voorhanden hebben van de in de bewezenverklaring onder c genoemde personenauto (Audi A6) en de onder d genoemde tegoeden niet kan worden gekwalificeerd als witwassen. Het middel klaagt niet over het oordeel dat het onder 3 bewezenverklaarde voorhanden hebben van de in de bewezenverklaring onder a en b genoemde geldbedragen als witwassen kan worden gekwalificeerd.

In de overwegingen van het hof ligt als zijn oordeel besloten dat de Audi A6 en de tegoeden afkomstig zijn uit enig door de verdachte zelf begaan misdrijf. Gelet daarop is voor de beoordeling van het middel het navolgende van belang.

In recente rechtspraak over in het bijzonder het ‘verwerven’ of ‘voorhanden hebben’ van ‘onmiddellijk’ uit ‘eigen’ misdrijf afkomstige voorwerpen worden bepaaldelijk eisen gesteld aan de motivering van het oordeel dat sprake is van (schuld)witwassen in die zin dat dan uit die motivering moet kunnen worden afgeleid dat de verdachte het voorwerp niet slechts heeft verworven of voorhanden heeft gehad, maar dat zijn gedragingen ook (kennelijk) gericht zijn geweest op het daadwerkelijk verbergen of verhullen van de criminele herkomst van het voorwerp (vgl. met verdere verwijzingen HR 17 december 2013, ECLI:NL:HR:2013:2001, *NJ* 2014/75).

Uit de onder 2.2 en 2.3 weergegeven overwegingen omtrent de bewezenverklaring en de kwalificatie volgt dat naar het oordeel van het hof de Audi A6 niet ‘onmiddellijk’ door eigen misdrijf is verkregen. Gelet daarop alsmede op hetgeen onder 3.3 is vooropgesteld, is het oordeel van het hof dat het voorhanden hebben van deze auto niet als witwassen kan worden gekwalificeerd, onjuist. Het middel klaagt daarover terecht.

Uit evenbedoelde overwegingen vloeit ten aanzien van de tegoeden op spaarrekeningen voort dat het hof heeft geoordeeld dat deze ‘onmiddellijk’ uit eigen misdrijf afkomstig zijn en dat het enkele voorhanden hebben van die tegoeden niet als witwassen kan worden gekwalificeerd,

en dat aan een en ander niet afdoet dat deze tegoeden op kennelijk op eigen naam staande en in Nederland aangehouden spaarrekeningen zijn ontstaan door omzetting van contante geldbedragen in giraal geld.

Dat oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. De Hoge Raad neemt daarbij het volgende in aanmerking.

De memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de Wet van 6 december 2001, *Stb.* 2001, 606, tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en enkele andere wetten in verband met de strafbaarstelling van het witwassen van opbrengsten van misdrijven, houdt onder meer het volgende in:

‘Onmiddellijk of middellijk; indirecte opbrengsten

Zoals hiervoor aangegeven beslaan witwastrajecten veelal vele achtereenvolgende stappen, waarbij de uit misdrijf afkomstige voorwerpen worden omgezet in andere, die op hun beurt worden omgezet, enzovoort. Om ook handelingen aan het eind van het traject effectief te kunnen aanpakken, dient een desbetreffende strafbepaling niet alleen het witwassen van de directe opbrengsten uit misdrijf strafbaar te stellen, maar ook het witwassen van een voorwerp dat indirect, middellijk afkomstig is uit enig misdrijf. Ook meergenoemde internationale overeenkomsten gaan uit van een ruim begrip “opbrengsten”. De helingbepalingen van artikel 416, eerste lid, en 417bis, eerste lid, Sr kunnen op dit punt problemen opleveren, omdat wordt aangenomen dat onder «een door misdrijf verkregen goed» niet valt het indirect verkregene – hetgeen voor gestolen geld is gekocht –, zodat ten aanzien daarvan geen sprake kan zijn van heling (J. Remmelink, *Het Wetboek van Strafrecht*, aant. 2 op art. 416). Om zeker te stellen dat de artikelen 420bis en 420quater zich ook uitstrekken tot witwashandelingen ten aanzien van de indirecte opbrengsten, zijn daarin de woorden “onmiddellijk of middellijk” (afkomstig uit) opgenomen.’

alsmede:

‘«Omzetten» wordt door Van Dale omschreven als: (geld en goederen) verwisselen met een andere geldswaarde of met zekere handelsartikelen. Het gaat om die handelingen (vervanging, ruil, investering) waardoor de betrokkene een ander voorwerp verkrijgt dat het voordeel uit het oorspronkelijke misdrijf belichaamt. Het hiervoor genoemde kopen van luxegoederen kan dus behalve «gebruik maken» ook «omzetten» opleveren. Omzetten zal veelal tot doel hebben de criminele opbrengsten weer in het legale verkeer te investeren.’

(*Kamerstukken II 1999/00, 27159, 3, p. 17, resp. 15*).

Uit de memorie van toelichting blijkt dat met het gebruik van de term ‘middellijk’ is beoogd ook gevallen waarin sprake is van witwashandelingen ten aanzien van de indirecte opbrengsten van een misdrijf binnen het bereik van de delictsomschrijvingen van artikel 420bis en 420quater Sr te brengen, bijvoorbeeld de omzetting van uit misdrijf afkomstige voorwerpen in andere voorwerpen (vgl. HR 25 maart 2014, ECLI:NL:HR:2014:702, *NJ* 2014/302). Bovendien is voor ‘omzetten’ méér vereist dan het enkele storten van contant geld op een op eigen naam staande en in Nederland aangehouden bankrekening (vgl. HR 7 oktober 2014, ECLI:NL:HR:2014:2913, *NJ* 2014/500).

Opmerking verdient nog dat het onderhavige geval verschilt van het geval dat aan de orde was in HR 25 maart 2014, ECLI:NL:HR:2014:702, *NJ* 2014/302. In die zaak ging het namelijk om het voorhanden hebben van banktegoeden die in buitenlandse valuta op buitenlandse rekeningen ten name van de verdachte werden aangehouden. Deze tegoeden waren ontstaan als gevolg van het omzetten van bedragen die door slachtoffers waren gestort op bankrekeningen ten name van een ander dan de verdachte.

Voor zover het middel klaagt over de kwalificatiebeslissing ten aanzien van het voorhanden hebben van de banktegoeden, faalt het.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van de strafbaarheid van het onder 3 bewezenverklaarde voor zover het betreft de onder c genoemde Audi A6, en de strafoplegging en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-11-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2527

Zaaknummer: 14/06230

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en M.J. Borgers

Wetsartikelen: 420bis Sr